

NOVO SENZACIONALNO ODKRITJE AMERIŠKIH UČENJAKOV Izvešeno vprašanje umetne izdelave ve stanice v kemičnem laboratoriju

Ugotovile so nove neizmerne možnosti borbe proti boleznim - Uspeh sta dosegla v Berkeleyju v Kaliforniji biokemik Heinz Fraenkel-Conrat in biofizik Robert Williams

4. Vprašanje virusov je na ta način postalo zgolj vprašanje kemije.

Do sedaj, kot je znano po so učenci trdili, da ne bo mogoče ugotoviti prave narave virusa.

S svoje strani pa je dr. Fraenkel-Conrat izjavil, da bo storjen zelo važen korak naprej, ko bodo dosegli enake uspehe tudi s sintetičnimi elementi, sposobnimi za avioreprodukcijo. To pa bo spet novo senzacionalno odkritje, za katero pa dr. Fraenkel pravi, da bo potrebnih najmanj 10, če ne tudi 50 let proučevanja in poizkusov.

Vse svetovno časopisje o značaju vest kot revolucio-

narno. Zakaj? Ker je učenjakom zdaj uspelo iz mrtve materije sestaviti živo stanico.

V biologiji zavzemajo virusi posebno mesto in učenci se že del časa sprašujejo, če je virus živo bitje. Ze pol stoletja ga proučujemo, zlasti virus, ki na tobacnih listih povzroča rjavo madežo, ki dobivajo obliko mozaike. Po dolgih preučevanjih je dr. W. M. Stanley, ki je zdaj seznanil svet s senzacionalnim odkritjem, leta 1935 identificiral pravi omenjeni virus in ga tudi kristaliziral.

Virusi, prepučeni sami sebi, se zdijo mrtvi, toda ko pridejo v žive celice se na-

poznali zdravili, bo nudilo novo odkritje. Učenjaki so v tem pogledu in v svojih izjavah še previdni, ker čakajo na izčrpana poročila in podatke, vsi pa trdijo, da je novo odkritje velikansega pomena ne samo zaradi novih poti in možnosti v biologiji in zdravstvu, ampak da zna to prinesiti tudi pravo revolucijo in nepredviden razvoj na vsem področju znanosti, tudi v svetovni filozofiji.

Kar daš za "Djasko Matice, daš za bodočnost svojega naroda."

Pisatelj Halldor Kiljan Laxness, ki je prejel letos Nobelovo nagrado za literaturo

...v Kaliforniji biokemik Heinz Fraenkel-Conrat in biofizik Robert Williams izvešeno vprašanje umetne izdelave ve stanice v kemičnem laboratoriju

...v Kaliforniji biokemik Heinz Fraenkel-Conrat in biofizik Robert Williams izvešeno vprašanje umetne izdelave ve stanice v kemičnem laboratoriju

Muzej «Nikola Tesla» v Beogradu

«Novi svet mora biti tako urejen, da v njem ne bo izkoriščanja, ponižanja in bede; da bodo dela uma služila skupnosti za lajšanje in lepšanje življenja, ne pa posameznikom za bogatenje... - Novi svet ne sme biti svet privilegiranih, temveč svet svobodnih in enakopravnih ljudi»

preenljive znanstvene vrednosti ni majhna. Nad dve leti so znanstveni sodelavci muzeja delali, da bi pregledali in uredili nad 70 tisoč listov osebne korespondence Nikole Tesle s 6.800 osebami, 12.238 listov s podatki o njegovem življenju, 31.552 listov originalnih in drugih dokumentov njegovih znanstvenih del, 5297 tehničnih načrtov, 688 fotografij in številnih fotografskih plošč, časopisnih izrezkov in drugi material.

Kdor bo pazljivo pregledal razstavljeni material, bo videl, da je v osnovi celotnega Teslovega dela bilo jasno izraženo stališče, da mora veda služiti samo napredku človeštva. Tesla je doledno ravnal po tem načelu in je vse svoje življenje posvetil znanosti. Zato se je z lahko odrekel mnogim privilegijem, ki bi se jim drugi ne opogvedali. To potrjujejo mnogi dokumenti v muzeju, med njimi:

tudi kopija pogodbe, ki jo je podpisal s Westinghausom in ki bi mu prinesla milijone dolarjev. Ko je pregledali priložne finančne težave, je Tesla poklical Westinghausu in mu rekel: «Gospod Westinghaus, korist ki jo bo imela človeštvo od mojega večfaznega sistema pomeni zame več kot denar, ki bi mi ga morali izplačati. Vi ste imeli zaupanje vame, ko ga drugi niso imeli... vi ste imeli pogum in me podpirali tedaj, ko celo vaši inženirji niso mogli videti velikih stvari, ki sta jih videla samo vi in jaz. Vi boste sedaj večini svoje družbe, da bi lahko širili moje izume. Tu je vaš primerek pogodbe in tu je moj. Raztrgal bom oba in vi ne boste imeli nobenih težav z moimi tajnistvi».

Ta postopek, ki ni osamljen v življenju velikega znanstvenika, kaže vso velikonočno usvarjalnega zanosa v korist človeštva. Ko so mu ponudili, naj skupno z Edison

Toda čeprav je bil Tesla svetovni državljani, kot ga je imenoval eden njegovih spoštovalcev je bil globoko vezan na svojo domovino, kar je neštokrat pokazal, zlasti med narodnoosvobodilno vojno. V muzejski vitrini leži poleg drugih osebnih predmetov velikega znanstvenika tudi mala iška (Tesla je bil rojen v Liki na Hrvaškem) torba, ročno delo njegove matere, ki jo je hranil vse življenje, kot je hranil vse, kar je vezalo na domovino. Vedno je govoril, da je ponosen na svoj srbski rod

in na hrvaško domovino. In ko je izrazil željo, da se vsa njegova osebna zapuščina po njegovi smrti prenese v Jugoslavijo, je jasno dokazal, da je ostal zvest svoji domovini.

Domovina je pokazala, da je vreden njegovega zaupanja in ljubezni. Muzej, ki so ga z materialno pomočjo zvezne vlade uredili prof. Koradžić in njegovi sodelavci, ne bo samo trajen spomenik velikega znanstvenika, temveč znanstvena ustanova, kjer se bo mladina učila.

BOZO BOZIC

Tudi za leto 1956 bo izšel «Gospodarski koledar»

Ze nekaj let uporabljajo gospodarske ustanove, gospodarske organizacije in nobili, na Dunaju, v Gradcu, Pragi, Bukaresti, Sofiji, Beogradu, Zagrebu, diplomice članstva britanskega kraljevega inštituta, Srbske akademije znanosti, nevyorkške akademije znanosti, Franklinove medalje, Skotsko medaljo največje ameriške znanstveno odkrivalne razne druge diplome in priznanja.

Poleg tega so v muzeju številna pisma najuglednejših znanstvenikov med njimi lorda Kelvina, Einsteina, Williama, ki ga v enem svojem pismu smatra za preroka, ker je natančno predvidel potek enega njegovih eksperimentov. Tu so številni modeli iznajdb, izdelani po njegovih načrtih, veliki prvi transformator, električna centrala, model male ladje, ki jo je Tesla 1898 leta pokazal v newyorškem pristanišču in katero je upravljal brezžično z obale. Tedaj ni nihče ni stulil, da je Tesla s tem postavil temelje novi veji tehnike, ki ima danes nesluhen razvoj. Leta 1898 je bila to vsekar fantastična ideja. Toda Tesla je vedel, da to ni utvara. Se več. V časopisu, v katerem je opisal svoj avtomat, je ugotovil, da se ta princip lahko uporabi tudi na sleetece stroje, ki bodo postali strašno orožje, in da ni izključeno, da bodo ljudje prepelga dno spregledali, da se s takšnim orožjem ne sme bojevati. Izrazil je apnanje, da bo nekega dne svet postal ena delca s skupnim ciljem.

Tesla ni bil samo velik znanstvenik, temveč tudi velik napreden človek. Vedel je, da se ljudski duh lahko razvija in napreduje samo, če bo v tem kulturnem razvoju sodeloval vse svet. On je v to tudi verjel. Ma lo pred svojo smrtjo je v predgovoru knjige Henryja Wallisa napisal, kako si zamislja novi svet.

«Ta novi svet — piše Tesla — mora biti tako urejen, da ne bo izkoriščanja, ponižanja in bede, da bodo dela uma, znanosti in vedne služila skupnosti za lajšanje in lepšanje življenja, ne pa posameznikom za bogatenje... Tudi novi svet ne sme biti svet privilegiranih ljudi in ljudstev enakih v dostojanstvu in spoštovanju človeka».

NOVO VPRAŠANJE NA PRIHODNJI OBČINSKI SEJI?

raztegnitvijo zakona o „prostovoljnih službah“ nestalnih občinskih uslužbencev?

Podoben zakon, ki se pri nas izvaja za uslužbence bivše ZVU - Organizacija ezulov zahteva v občinske službe vseh tistih, ki so bili stalno uslužbeni v raznih istrskih občinah

po službenih kategorijah in kvalifikacijah, odgovorni odbojniki zaključuje z naslednjimi ugotovitvami:

1. na področju stalnih občinskih uslužbencev imamo samostojno odvečno število uslužbencev (190), ki se dejansko spreminjajo v pomanskje (101) če upoštevamo, da stalno zaposleni uradniki, sluge itd. delajo po 6 ur dnevno;

2. na področju uslužbencev, zaposlenih na osnovi posebnih pravil, je popolnoma upravičena zaposlitev 63 uslužbencev več zaradi njihovega posebnega služnega položaja;

3. dejansko odvečno število (366) imamo izključno v vrstah uslužbencev zaposlenih pri ustanovah izven občinske uprave. Če pa od teh odštejemo 101 uslužbenca, ki jih primanjkuje v vrstah stalno zaposlenih uslužbencev zaradi nižjega delovnega urnika, imamo odveč samo 265 enot.

Tu odvečno število je bilo izračunano na osnovi stanja 1. marca 1954. Upoštevajoč dejstvo, da so nekateri začasna dela od 1. marca dneva ko je bilo poročilo predloženo, odpadla (zimska kurjava in borba proti bovorumu prelcu), se gornje število zmanjša na 65.

Zato lahko zaključimo, je v resnici poročilo, da je v vrstah občinskih uslužbencev od 200 do 300 uslužbencev več kot bi jih moralo dejansko biti.

Razprava o tem vprašanju v občinskem svetu je pokazala, da je v sedanjem položaju tako velikega pomanjkanja dela nemogoče odpuščati iz službe ljudi, ki bi ostali na česti. Zato ne razumemo, zakaj bi sedaj občinski odbor pozvali nestalno zaposlene uslužbence, ki imajo možnost, da se preloži slika z notranji material, ki vrstijo med stalne uslužbence, naj eprostoovoljno zapustijo službo za neko določeno odškodnino, ki jim gotovo ne bo omogočila, da se gospodarsko osamosvojujejo, in jim kvečjemu zadostovalna plačila za izselitve stroške v Avstralijo.

Po drugi strani pa smo zvedeli, da so organizacije

Kaj bodo predvajali letos v gledališču „G. Verdi“

Kljub bogatemu repertoarju in kvalitetnim solistom, pogrešamo tudi letos dela slovanskih avtorjev

26. novembra se bodo zopet odprla vrata gledališča Verdi z Rossinijevim opero «Mose».

V vrsti dvajstajst predstav, ki si bodo sledile do 1. marca, bodo moji ljubitelji operne glasbe poslušali pet del italijanskih avtorjev in sicer: Puccinijevo «Deklicio z zlatega zapada», Verdijevo «Don Carlos», Giordanovo «Fedor» in najnovejše delo izrškega skladatelja Giulia Viozzija «Allamistakeo». Izmed drugih avtorjev so na sporedu naslednja operna dela: Mozart «Costi fan tuttee», Wagner «Lohengrin», Weber «Carostrelec», Borodin «Knez Igor», Massenet «Manons», Auber «Fra Diavolo» in sodobno delo Williama Tennessee «Ljubavno pismo lorda Byrona». Glede na dejstvo, da se je v zadnjih letih izvalitveni nivo baletnega zbora precej dvignil, je vodstvo gledališča zaupalo koreografiji Nives Polj pripravo naslednjih baletoev: Strawinski «Ognjeni ptici», Manuel de Falla «Noči v španskih vrtovih», Renzo Russellini «Pesmi napeljskega zalivanja» in «Korografski poem» Tržacana Maria Bugamellija.

Spored je dovolj pester da bo mogel zadovoljiti vsestransko. Zazeleno pa bi bilo, da bi se vodstvo opere odločilo po isti shemati tudi pri delih nekaterih slovanskih avtorjev, kakor so na pr. Dvorakova «Rusalka», Janačkova «Jenu-

da se ljudem, ki naj bi zapustili občinsko službo zagotovili druga služba na produktivnem področju ali pa samo z upokojitvijo starih občinjskih uslužbencev. Hkrati pa nobenih razlogov, sprejemati novih uslužbencev, razen posameznih strokovnjakov, ki so nujno potrebni.

faa itd. dela, ki so dosegla že polno priznanje širom po svetu.

Izmed solistov naj omenimo nekateri, ki bodo prva gotovo privlačili: sami številno občinstvo: Maria Caniglia, Aldo Noni, Clara Petrella, Tržacana Ondina Ota, Boris Christoff, Nicola Rossi Lemeni in da ne pozabimo domačina Attilia Planinška.

Dirigiral bodo naslednji mojstri: Albert Herbert, Franco Capuana, Antonio Narducci, Mari Rossi in domačina Luigi Totfollu in Glauco Currie.

Režija je poverjena naslednjim: Sandru Bolchu, Enricu Figuerjiu in Carlu Piccinatu.

Zbore bo vodil Adolfo Frantani, a balet Nives Polj.

Kot hvala vredno naj omenimo, da se je vodstvo gledališča letos v večji meri oziralo pri izbiri sodelujočih na domače moči in na to, da je ustvarilo v sporedu dve deli tržaskih avtorjev.

Ker bo naše čitatelje zanimalo tudi količino stabe abonma, navajamo še nekaj zadevnih podatkov: Abonma A: parterni sedež 25.000, loža (srednja) 100.000, stranska loža 75.000, Abonma B in C parterni sedež 20.000, sredinska loža 55.000, stranska loža 45.000, Popolninski abonma: parterni sedež 23.000, sredinska loža 65.000, stranska loža 50.000, Sedež I. galerije 6.000, II. galerije pa od 12 do 15 tisoč. Sedeži v klogionu, 10.000 lir.

«Nove proizvodnje» kot vedno doslej varčuje s papirjem in izdaja svoje publikacije le v tolikšni nakladi, da ne ostane ničesar nerazprodano, bo — tudi «Gospodarski koledar 1956» — izdalo le v tolikšni nakladi, ki bo šla v denar. Zaradi tega naj gospodarske ustanove, gospodarske organizacije, podjetja in privatniki nemudoma naredijo potrebno število izvodov «Gospodarskega koledarja 1956» pri «Novi proizvodnja», Ljubljana, Trubarjeva 15, poštini predal 407 in naj na njen račun Ljubljana 60-KB-1-1142 takoj nakažejo ustrežno vsoto denarja.

En izvod «Gospodarskega koledarja 1956» stane 500 din.

«Novi proizvodnja» kot vedno doslej varčuje s papirjem in izdaja svoje publikacije le v tolikšni nakladi, da ne ostane ničesar nerazprodano, bo — tudi «Gospodarski koledar 1956» — izdalo le v tolikšni nakladi, ki bo šla v denar. Zaradi tega naj gospodarske ustanove, gospodarske organizacije, podjetja in privatniki nemudoma naredijo potrebno število izvodov «Gospodarskega koledarja 1956» pri «Novi proizvodnja», Ljubljana, Trubarjeva 15, poštini predal 407 in naj na njen račun Ljubljana 60-KB-1-1142 takoj nakažejo ustrežno vsoto denarja.

NOVO VPRAŠANJE NA PRIHODNJI OBČINSKI SEJI?

raztegnitvijo zakona o „prostovoljnih službah“ nestalnih občinskih uslužbencev?

Podoben zakon, ki se pri nas izvaja za uslužbence bivše ZVU - Organizacija ezulov zahteva v občinske službe vseh tistih, ki so bili stalno uslužbeni v raznih istrskih občinah

po službenih kategorijah in kvalifikacijah, odgovorni odbojniki zaključuje z naslednjimi ugotovitvami:

1. na področju stalnih občinskih uslužbencev imamo samostojno odvečno število uslužbencev (190), ki se dejansko spreminjajo v pomanskje (101) če upoštevamo, da stalno zaposleni uradniki, sluge itd. delajo po 6 ur dnevno;

2. na področju uslužbencev, zaposlenih na osnovi posebnih pravil, je popolnoma upravičena zaposlitev 63 uslužbencev več zaradi njihovega posebnega služnega položaja;

3. dejansko odvečno število (366) imamo izključno v vrstah uslužbencev zaposlenih pri ustanovah izven občinske uprave. Če pa od teh odštejemo 101 uslužbenca, ki jih primanjkuje v vrstah stalno zaposlenih uslužbencev zaradi nižjega delovnega urnika, imamo odveč samo 265 enot.

Tu odvečno število je bilo izračunano na osnovi stanja 1. marca 1954. Upoštevajoč dejstvo, da so nekateri začasna dela od 1. marca dneva ko je bilo poročilo predloženo, odpadla (zimska kurjava in borba proti bovorumu prelcu), se gornje število zmanjša na 65.

Zato lahko zaključimo, je v resnici poročilo, da je v vrstah občinskih uslužbencev od 200 do 300 uslužbencev več kot bi jih moralo dejansko biti.

Razprava o tem vprašanju v občinskem svetu je pokazala, da je v sedanjem položaju tako velikega pomanjkanja dela nemogoče odpuščati iz službe ljudi, ki bi ostali na česti. Zato ne razumemo, zakaj bi sedaj občinski odbor pozvali nestalno zaposlene uslužbence, ki imajo možnost, da se preloži slika z notranji material, ki vrstijo med stalne uslužbence, naj eprostoovoljno zapustijo službo za neko določeno odškodnino, ki jim gotovo ne bo omogočila, da se gospodarsko osamosvojujejo, in jim kvečjemu zadostovalna plačila za izselitve stroške v Avstralijo.

Po drugi strani pa smo zvedeli, da so organizacije

Kaj bodo predvajali letos v gledališču „G. Verdi“

Kljub bogatemu repertoarju in kvalitetnim solistom, pogrešamo tudi letos dela slovanskih avtorjev

26. novembra se bodo zopet odprla vrata gledališča Verdi z Rossinijevim opero «Mose».

V vrsti dvajstajst predstav, ki si bodo sledile do 1. marca, bodo moji ljubitelji operne glasbe poslušali pet del italijanskih avtorjev in sicer: Puccinijevo «Deklicio z zlatega zapada», Verdijevo «Don Carlos», Giordanovo «Fedor» in najnovejše delo izrškega skladatelja Giulia Viozzija «Allamistakeo». Izmed drugih avtorjev so na sporedu naslednja operna dela: Mozart «Costi fan tuttee», Wagner «Lohengrin», Weber «Carostrelec», Borodin «Knez Igor», Massenet «Manons», Auber «Fra Diavolo» in sodobno delo Williama Tennessee «Ljubavno pismo lorda Byrona». Glede na dejstvo, da se je v zadnjih letih izvalitveni nivo baletnega zbora precej dvignil, je vodstvo gledališča zaupalo koreografiji Nives Polj pripravo naslednjih baletoev: Strawinski «Ognjeni ptici», Manuel de Falla «Noči v španskih vrtovih», Renzo Russellini «Pesmi napeljskega zalivanja» in «Korografski poem» Tržacana Maria Bugamellija.

Spored je dovolj pester da bo mogel zadovoljiti vsestransko. Zazeleno pa bi bilo, da bi se vodstvo opere odločilo po isti shemati tudi pri delih nekaterih slovanskih avtorjev, kakor so na pr. Dvorakova «Rusalka», Janačkova «Jenu-

«Nove proizvodnje» kot vedno doslej varčuje s papirjem in izdaja svoje publikacije le v tolikšni nakladi, da ne ostane ničesar nerazprodano, bo — tudi «Gospodarski koledar 1956» — izdalo le v tolikšni nakladi, ki bo šla v denar. Zaradi tega naj gospodarske ustanove, gospodarske organizacije, podjetja in privatniki nemudoma naredijo potrebno število izvodov «Gospodarskega koledarja 1956» pri «Novi proizvodnja», Ljubljana, Trubarjeva 15, poštini predal 407 in naj na njen račun Ljubljana 60-KB-1-1142 takoj nakažejo ustrežno vsoto denarja.

«Nove proizvodnje» kot vedno doslej varčuje s papirjem in izdaja svoje publikacije le v tolikšni nakladi, da ne ostane ničesar nerazprodano, bo — tudi «Gospodarski koledar 1956» — izdalo le v tolikšni nakladi, ki bo šla v denar. Zaradi tega naj gospodarske ustanove, gospodarske organizacije, podjetja in privatniki nemudoma naredijo potrebno število izvodov «Gospodarskega koledarja 1956» pri «Novi proizvodnja», Ljubljana, Trubarjeva 15, poštini predal 407 in naj na njen račun Ljubljana 60-KB-1-1142 takoj nakažejo ustrežno vsoto denarja.

«Nove proizvodnje» kot vedno doslej varčuje s papirjem in izdaja svoje publikacije le v tolikšni nakladi, da ne ostane ničesar nerazprodano, bo — tudi «Gospodarski koledar 1956» — izdalo le v tolikšni nakladi, ki bo šla v denar. Zaradi tega naj gospodarske ustanove, gospodarske organizacije, podjetja in privatniki nemudoma naredijo potrebno število izvodov «Gospodarskega koledarja 1956» pri «Novi proizvodnja», Ljubljana, Trubarjeva 15, poštini predal 407 in naj na njen račun Ljubljana 60-KB-1-1142 takoj nakažejo ustrežno vsoto denarja.

Naš tedenski pregled

V četrtak se je v Zenevi začela konferenca štirih zunanjih ministrov. Konferenca se je sestala v skladu s sklepi in navodili julijskega sestanka načelnikov glad ZDA, ZSSR, Francije in Anglije, na dnevnem redu pa ima tri točke: združitve Nemčije in evropska varnost, razorožitev, odnosi med Vzhodom in Zahodom.

V petek so se ministri lotili prve točke dnevnega reda. Obe strani — Sovjetska zveza in tri zahodne velesile — sta predložili spomenice s svojimi predlogi. Obe spomenici sta v glavnem novovet stališč, ki so jih julija zagovarjali načelniki vlad in ki so tudi po njihovem sestanku prevladovala v politiki obeh blokov.

Sovjetska predložila je predložila načrt splošne pogodbe o kolektivni varnosti, ki je bil na prvi znanosti konferenci znan kot Bulginov načrt in ki predvideva dve etapi pri vzpostavljanju varnostnega sistema. Pogodbi bi se lahko pridružile vse evropske države, poleg njih pa tudi ZDA; z enkrat bi se vanjo včlanili obe nemški republiki, kasneje pa bi se ji pridružila bodoča združena Nemčija. Pogodbene stranke bi se obvezale, da se bodo vzdržale vsakega napada in da bodo napad na katerokoli izmed njih imele za napad na vse članice pogodbe; nadalje pogodbene stranke ne bi sodelovale v nobeni zvezi, ki bi bila naperjena proti kateri koli izmed njih. Kitajska bi imela pravico, da pošlje svoja opozovalca.

Medtem ko torej sovjetski načrt obravnava predvsem poglavitje evropske varnosti in predvideva vsaj v začetku ohranitev sedanje razdeljenosti Nemčije, daje zahodni predlog prednost nemški združitvi po znanem Edenovem načrtu (podrobno določila o združitvi s svobodnimi in nadzorovanimi volitvami in sledečo ustanovitvijo skupne nemške vlade). Združena Nemčija bi imela po Edenovem načrtu pravico, da se pridruži kateremu koli sporazumu ali zvezi. V sami spomenici (ki ji je Edenov načrt pridan kot priloga) pa predvideva, da bi se združena Nemčija pridružila atlantskemu paktu in Zahodnoevropski zvezi. Za ta primer predvideva zahodna spomenica epsebna jamstava, ki naj pomirijo sovjetsko ozmerjenost zaradi nemške oborožitve. Ta jamstva se v glavnem omejujejo na Edenov predlog z julijske konference nadzorovanega prava vzdol demarkacijske črte med Vzhodom in Zahodom, kjer bi bilo število navedenih oboroženih sil omejeno in kjer bi bilo mogoče medsebojno nadzorovanje in preverjanje podatkov. Edina tehnična novost je v tem, da predvideva novi načrt ustanovitve radarskega omrežja na obeh straneh demarkacijske črte, kar naj bi dajalo še večjo varnost pred grožnjo nenadnega napada. Radarski sistem na Vzhodu bi upravljale zahodne države in narobe. Nadalje novi načrt točneje precizira, kje bi tečila demarkacijska črta; na meji med Nemčijo in vzhodnoevropskimi državami.

Kot je torej videti, govorita obe strani različen jezik: ZSSR daje poudarek na varnostno pogodbo. Zahod pa na nemško združitve. Oba ta načrta pa nista nujno jedro izhaja še z berlinske konference v začetku leta 1953. Takrat se je namreč pojavil Edenov načrt za nemško združitve in takrat je Molotov prvi predložil osnovno načrta varnostne pogodbe.

Videti je, da konferenca po tej poti ne bo prišla daleč. Končno se tudi od Berlina do dneva združitve Nemčije ni približala niti za las — nasprotno, s paritskimi sporazumi in vključitvijo Zahodne Nemčije v NATO in ZEE na eni strani in z odgovarjanje vključitvijo Vzhodne Nemčije v varstveni pakt na drugi strani se je razdeljenost deleže le bolj poudarila, in to v času, ko so mednarodna nasprotja dejansko začela izgubljati na ostrini. Na drugi strani se tudi proces na področju varnostnih pogodb žel po poti

večje diferenciacije; s paritskimi sporazumi se je izpolnila zahodna tojaška organizacija, z varstveno pogodbo pa je tudi vzhodno tojaško sodelovanje dobilo formalno organizacijsko obliko.

Teško je pričakovati, da bo en sam sestanek zunanjih ministrov čez noč postal tendence za glasno. Mnogo bolj preudarno je soditi, da bo nemško vprašanje lahko rešeno le takrat, ko bo svetovni politični položaj izgubil sedanjo podoba boja med obema blokoma. Zato je po našem mnenju glavna naloga zunanjih ministrov v Zenevi, da si prizadevajo za splošno zmanjšanje mednarodne napetosti in za poglobitven proces pomirjevanja in večjega sodelovanja. Ta proces bo sam po sebi pripeljal do tolikšne ublažitve nasprotij, da se bodo številna vprašanja kazala v ose drugačni perspektivi.

Pač pa ima konferenca več možnosti glede ostalih točk dnevnega reda. Za povečanje in poglobitev stikov med Vzhodom in Zahodom ni nabejni objektivnih črt, če nečemo ostajati pri nekaterih konceptih sicerja sovravnosti, ki se pojavljajo zlasti v ZDA. Prvič, to se zdi mnogo lažje rešljivo vprašanje razorožitve, saj oboroževalna tekma ne le nima več nobenega pravega smisla, odkar je atomsko orožje korenito spremenilo vse strateški položaj, temveč predstavlja tudi izredno težko in škodljivo breme za narodna gospodarstva. Pa ne le za narodna gospodarstva, temveč predvsem za svetovno gospodarstvo, saj mu odteguje v neproduktivne namene ogromna sredstva, ki bi se lahko uporabila za bolj harmoničen gospodarski razvoj sveta, predvsem za dvigovanje znotrajnih področij. Svet je danes gospodarsko delalje bolj znotraj celata in obimalno kupno močjo hromi razvoj proizvodnih sil tudi v najbolj razvitih državah, ki se ne morejo več razvijati samo na račun poniranja domačega potrošnje. Konec oboroževalne tekme se torej postavlja ne le kot politična, temveč tudi kot gospodarska nujnost.

Sicer pa se je zenevska konferenca le za las izognila precizni postanski, zato pa zelo občinstvu prijazni, francoska vlada je spet v Francusko vpadla. Zeneva v Francusko vpadla nekako z roko v roki z drug drumpom pomagala na noge: ko bi bil Faure padel, bi bila tudi konferenca, na kateri je ena izmed udeležencev narodna skupščina najbrž prav zaradi tega nekoliko pogledala skozi prste. Toda Faure še ni na suhem; prav v kratkem se misli spustiti v novo bitko, tokrat za predčasen razpis volitev. Morda račun na spet na ugodno okoliščino, da mora biti Francija zastopana v Zenevi, da bi lažje premagal odpor poslancev, ki ne bi radi pred časom postali bivši.

Ob robu zenevske konference pa se nudi še nekaj možnosti za koristne razgovore. Prvič je tu vprašanje Srednjega vzhoda, ki se je zaostrolo predvsem zaradi nerazumevanja zahodnih velesil za prebujanje domačih narodov in njihove težnje po resnični neodvisnosti. Prav zadnje dni opozarjajo nove vesti o bojih od demarkacijski črti med Izraelom in Egiptom na resnost položaja na tem področju, kjer Izrael grozi kar s preventivno vojno. V Zenevi je prisel predsednik izralske vladet Saret. Se mnogo ugodnejši rezultat pa bi bil dosežen ob rabu konference, ko bi prišlo do zblizanja med ZDA in Kitajsko. V Zenevi se že od začetka avgusta prav po polževo vlečejo pogajanja, ki zaradi ameriške trme še niso pršla na obravnavanje raznih vprašanj med obema državama razen zadeve z ujetniki. Zdaj je v Zenevi Dulles in splošno konferenčno ozračje utegne spodbudno vplivati na razvoj razgovorov. Tik pred Dulesovim prihodom je kitajska delegacija ponovno sprofla zamisel o možnosti sestanka med Dulesom in Cuenlajem.

Puding AMATOS

Prvi med najboljšimi

Edini puding z aromatično stekleničko ruma. Vsaka prazna škatlica vsebuje 4 točke. Zahtevajte od Vašega dobavitelja brošure z doseženimi 10 točkami «NATČAJA AMATO». - A. BREZAR, Trst, Ul. Ginnastica 60, tel. 90-406

Naši kraji in ljudje

OB DRUGI RAZSTAVI CVETJA V LJUDSKEM VRTU

Pomen in razvoj cvetličarstva na Tržaškem

Regent s Proseka je prejel za razstavljeno cvetje dve nagradi

Kot smo očevar poročali, bila ob stoletnici Ljudskega vrta v petek zvečer odprta v Ljudskem vrtu druga razstava cvetja. Razstavo so pripravili s sodelovanjem razstavljalcev za kmetijsko in vrtarsko pri vladnem komisariatu, trgovske zbornice, ustanove za turizem, Tržaške kmetijske in vrtarske inštitucije itd.

Razstava je lepo in okusno urejena. Za nadaljnje take razstave, ki bodo prinašale vedno več obiskovalcev, pa morajo dobiti večje prostornosti, ki jih treba razstavljati na posebej za to namenjenem prostoru. Ob vhodu sta velika grafika kmetijsko in vrtarsko inštitucije, ki prikazujeta razvoj našega cvetličarstva in gospodarstva. V notranjosti sta pravi raj, cvetje vseh vrst od vrtnic do ciklamov, nastilne, šopi, vaze itd. Lepo je razporejeno okrasno pohištvo, razstavo pa dopolnjujejo tudi nekateri tržaški slikarji s motivi iz Ljudskega vrta.

Na razstavi sodelujejo poznani vrtarji, ljubitelji cvetja, javne ustanove, cvetličarji in razna podjetja. Med vrtarji je treba omeniti Ivana Proseka s Proseka 10, ki razstavlja krasno cvetje s svojih vrta. Za razstavo novih vrst, ki bi jih bilo treba zaščititi pri nas, je Regent tudi dobil dve nagradi: srebrni pokal za najboljši pridelek in zlati pokal za najboljši pridelek. Regent je tudi dobil srebrni pokal za najboljši pridelek in zlati pokal za najboljši pridelek. Regent je tudi dobil srebrni pokal za najboljši pridelek in zlati pokal za najboljši pridelek.

O zelenem gnojenju

Če nič ne daš, nič ne dobiš! To je zlata resnica, ki pa jo preneka naši kmetovalci in vrtarji vede ali nevede omalovažujejo. Vsako leto odnašajo zemlji hranljive snovi s pridelki in gnojijo v manjših količinah, kot bi bilo potrebno, ali pa sploh ne gnojijo. Zemlja nima neizčrpnih zalog zaradi tega se večkrat ni kaj čuditi, če so pridelki manjši kot jih pričakujemo.

Če vsakodnevne izkušnje vemo, da naložen denar prinaša obresti. Mislite, da je z zemljo kaj drugače? Tudi v zemljo moramo nalagati kapital, če hočemo, da nam ga zemlja povrne in polni meril in v visokim obrestim. Tak kapital bomo ustvarili s tem, da bomo na zemlji vnesli vse hranljive snovi, ki jih potrebujejo za prehrano rastlin. No, to je zeleno gnojenje, boste odvrnili. Poslušajmo se umetnih gnojil ali esol, kot jim tudi pravimo, in rešili smo vprašanje. Tako bi tudi bilo, če bi pri zadevi ne igralo vlogo druge okolščine. Kdor se tega

ne zaveda, bo imel bridke izkušnje. Vsak kmet pa ve, da se z dodajanjem same esolije zemlja zbijeta in jo je zelo težko obdelovati. Zakaj? Poleg mineralnih snovi potrebuje zemlja tudi organske, to je take snovi, ki zgorijo, če jih zažgamo. Vzemimo na pr. kup sena in ga zažgamo. Videli bomo, da nam ostane pepel. Pepel je sestavljen iz takih mineralnih snovi, kot so raz-

nih in nenadomestljivih elementov, in to so kisik, vodik, ogljik, ki jih črpa rastlina iz zraka, ter dušik, fosfor, kalcij, žveplo, magnezij in železo, ki jih črpa iz zemlje. Da pa rastlina lahko izsesava iz zemlje vse potrebne elemente, mora biti zemlja, kot rečeno, rahla ter mora vsebovati primerne količine zraka in vode. Zrak je potreben, ker tudi korenine dihaajo in bi se brez njega zadušile. Voda je potrebna, da se te snovi raztapljajo, ker so rastlinam dostopne samo v raztopinah. Da ostane zemlja rahla in torej dostopna zraku in vodi, mora vsebovati bakterije. Cim več je teh bakterij, tem boljja je zemlja. Le te pa se ne morejo samostojno prehranjevati, ker vse vsebuje listnega zelenila. Njihov življenjski vir so organske snovi, ki jih dodajamo zemlji z gnojem ali na drug način. Torej gnojenje z organsko materijo je nujno in neizbežno. Brez tega gnojenja ne moremo pričakovati uspehov. Gnojenje z umetnimi gnojili služi le kot dopolnilo, ki je seveda prepotrebno, ker gnoj — zlasti slabo pripravljeno gnoj — ne vsebuje vseh potrebnih elementov ali pa jih vsebuje v nezadostni meri, upoštevaajo pri tem tudi zelo izdatno gnojenje.

(Nadaljevanje sledi)

PREČNIK

Nov zakonski par

Po dolgem presledku je bilo v gornjem delu vasi precej razpoložena in svatovski dobre volje. Hči poseznika Vrabca, Veronika se je omožila s Lucijanom Semčem iz Sv. Križa. Zakoncem želimo na njihovi življenjski poti obilo sreče in mnogo uspehov pri kmetovanju, zakar sta se oba odločila, ker ljubita svojo zemljo.

Rastlina in njena prehrana

Vsi vedo, da je rastlina živa, da diha, se prehranjuje, se množi in umira. Za naša izvajanja je važno poznati, kako se rastlina hrani. Vse rastline imajo liste, bolj ali manj razvita stebila in korenine.

Listi in sploh zeleni deli rastlin so izredno važni, ker so pravzaprav neke vrste laboratorij za pridobivanje in predelovanje osnovnih hranilnih snovi. Brez zelenih rastlin bi zamrlo sleherni življenje na zemlji.

Premalo se zavedajo važnosti listov tisti, ki jih pretirano uporabljajo za krmo. Če odstranimo na pr. liste na trti, bomo škodili bodočemu pridelku. Če odstranimo liste zelene (šelinu), ne bomo odebili gomolj; podobno je pri krompirju, pri sadnih rastlinah itd. V listih se s pomočjo sonca in listnega zelenila iz zraka in vode tvorijo razne hranljive snovi in predvsem sladkorne. Brez listov ni sladkorja, ni maščob niti beljakovin.

Izredno važne za prehrano rastlin so korenine. Korenine pritrjujejo rastlino k zemlji in srkajo v vodi raztopljene hranljive snovi. Te snovi pridejo v rastlino in se vežejo z onimi, ki se tvorijo v listih in tako nastanejo beljakovine in še cela vrsta drugih spojin. Rastlina potrebuje namreč za svoj razvoj, poleg manj pomembnih, 10 izredno važ-

ŠEMPOLAJ

Prvi roditeljski sestanek

Je razveseljivo, da je naše učiteljsko število 21. t.m. roditeljski sestanek. Čeprav smo se na začetku šolskega leta in učiteljsvo ne more poročati staršem o moralnem in materialnem napredku otrok, je vendar polno vprašanj, ki zanimajo solo in dom. Za enkrat je učiteljsvo seznanilo starše z novim učnim sistemom in predvsem z novim načinom poučevanja, ki je s tem šolskim letom uveden v prvem razredu. Pojasnilo je to novo metodo in priporočalo staršem, da naj otrokom pri učenju pomagajo.

NABREŽINA

Smrt zaslužnega moža

Predzadnje soboto smo izročili zemlji zemljske ostanke 53-letne kraške grče I. Furjana, ki je v zadnjem času živel telesno v Nabrežini, duševno pa v Križu. Bil je med onimi, ki jim ni bila usoda naklonila, da bi bil to, za kar je bil rojen: da bi se bil izločil v glasbi. Velika škoda tudi za skupnost. Le nekajkrat je bil šel v Trst epovohat note in že se je lotil skladb za domačo svetokriško godbo, kateri član je bil od njene ustanovitve (pred 71 leti). Ni bil celih 40 let le njen kapelnik, ampak tudi njena duša. Se lansko leto ob njeni 70-letnici je vodil nekaj točk, a je majal z glavjo, češ da se god-

beniki ne podrejo njegovi taktiki. Je pač nov svet! Samouki glasbenik je bil tudi kot samouki karmossek odlični delavec, ki ga je nekdanji Ambroževski karmossek podjetje v Križu zelo cenilo. Tudi med tovariši je imel svoje spoštovano mesto. Zavedal se je svojih stanskih dolžnosti in je kot proletarec varoval v zmagi socialistične misli. Vse svoje življenje je bil trdnega zdravja. Odkar ga je bil pred časom povozil avto, ni bil več nekdanja grča. Pogreba se je udeležilo veliko njegovih prijateljev in znancev iz Sv. Križa in Nabrežine. Za slovo mu je ob grobu spregovoril J. Košuta. Globoko pa nas je presenetilo, da ni bilo na njegovi zadnji poti njegove ljubljene svetokriške godbe. Ne poznamo vzroka, a neprijetnih občutkov se ne moremo otresti. Vsi bomo moža, ki mu želimo miren večni počitek, ohranili v blagem spominu.

VREČE
in
JUTOVO PLATNO
na drobno in na debelo
kupuje in prodaja
UGO MARGON
TRST
ULICA FONDERIA 10
TEL. 90-720

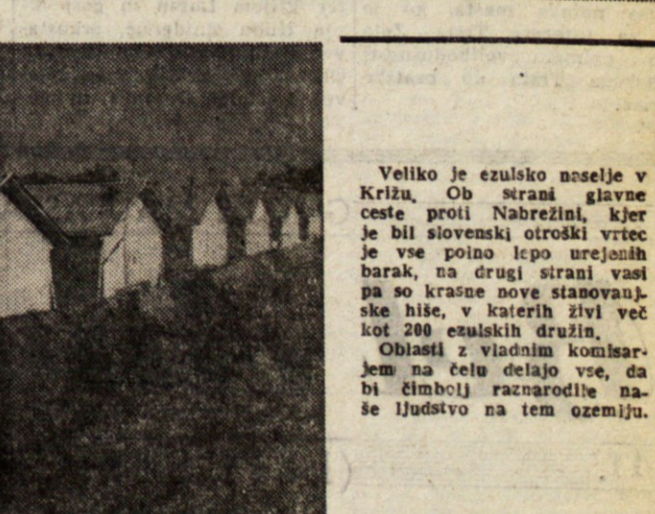
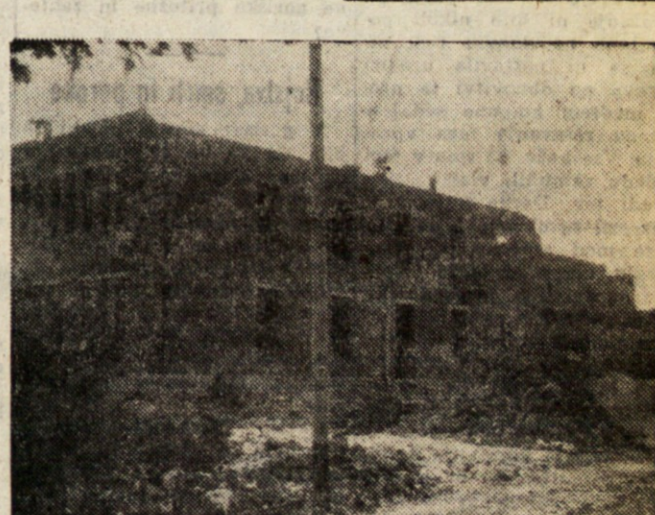
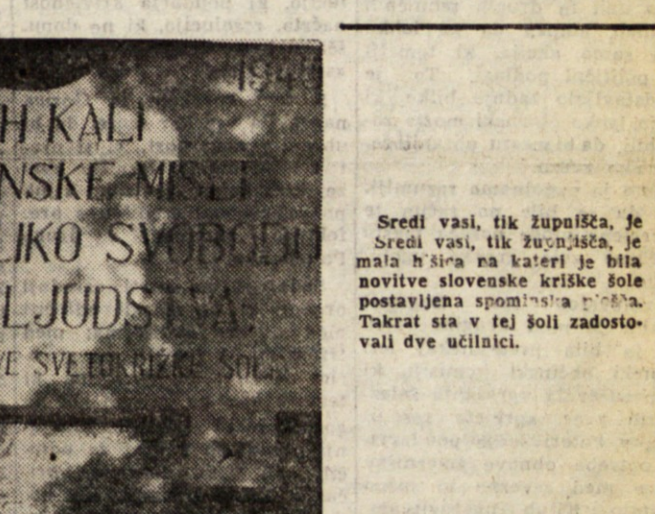
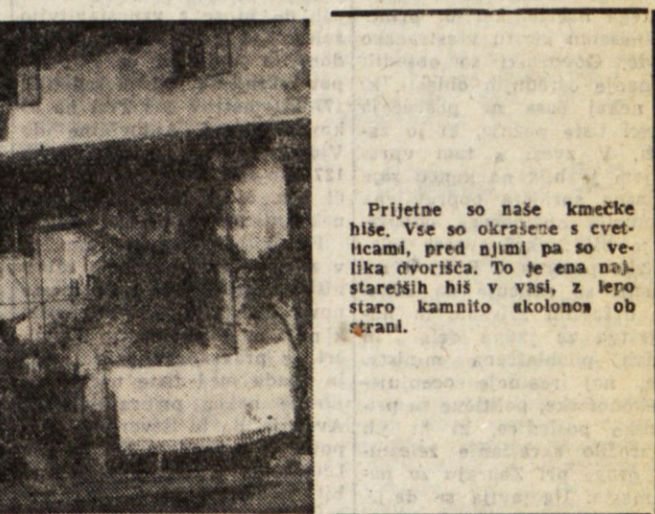
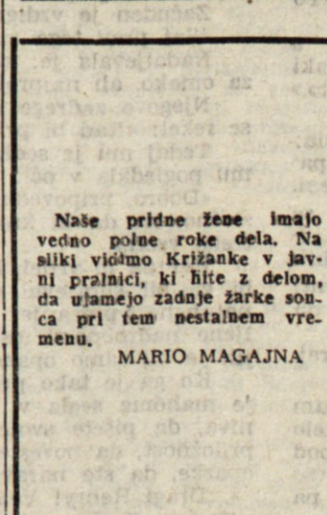
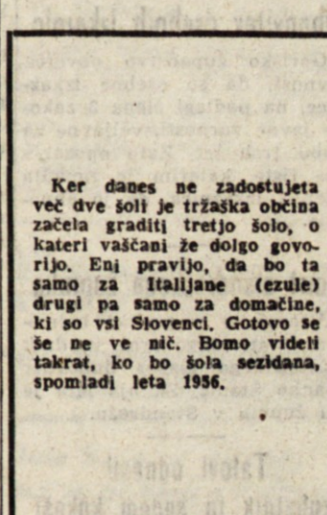
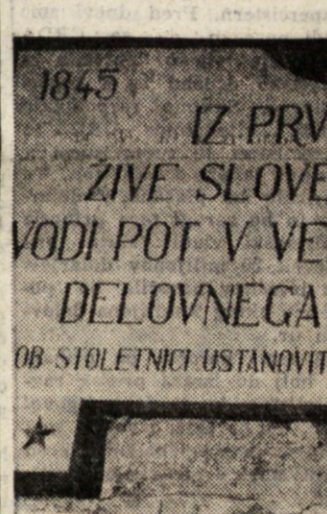
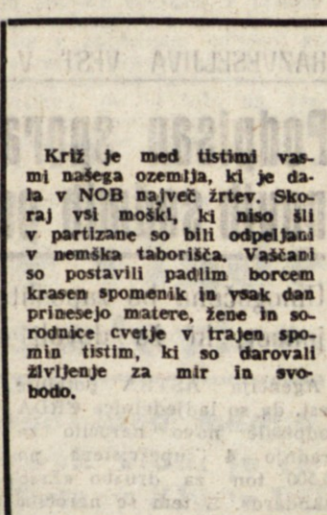
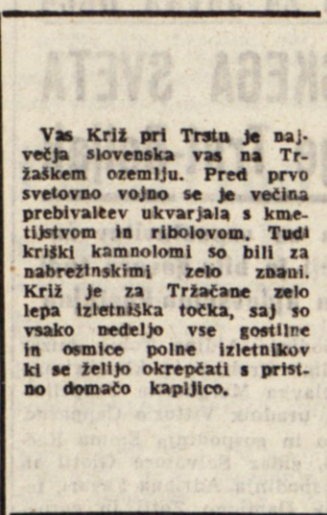
DARILNE PAKETE:
jestvine, tkanine, kolesa, radio aparata, šivalne stroje in vse druge potrebščine za gospodinjstvo pošilja
Giacomo Vatovec - Succ.
TRST, ul. Torrebianca 19 Tel. 23-587 / 37-561

Ribarič Ivan
IMPORT • EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST - ULICA P. CRISPI 14 - TEL. 93-582
ULICA DELLE MILIZIE 19 - TEL. 96-318

NOVOST! DOMINO U R W
Radio TELEFUNKEN - BREZ MOTENJ
7 ZARJAVE
LIR 42.000
RADIO-TRIESTE
DREV. XX SEPTEMBRA 15
Obišcite nas!
Pridite pa poslušati!

POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št 28373
v vse kraje, tudi v inozemstvo

SLIKE IZ KRIŽA

Vas Križ pri Trstu je največja slovenska vas na Tržaškem ozemlju. Pred prvo svetovno vojno se je večina prebivalcev ukvarjala s kmetijstvom in ribolovom. Tudi kriški kmetolomci so bili za nabrežinskimi zelo znani. Križ je za Tržačane zelo lepa izletniška točka, saj so vsako nedeljo vse gostine in omeje polne izletnikov ki se želijo okrepčati s pristno domačo kapljico.

Prijetne so naše kmečke hiše. Vse so okrasene s cvetnicami, pred njimi pa so velika dvorišča. To je ena najstarejših hiš v vasi, z lepo staro kamnito sklonono ob strani.

Križ je med tistimi vasi našega ozemlja, ki je dala v NOB največ izvet. Skokraj vsi možaki, ki niso šli v partizane so bili odpeljani v nemška taborišča. Vaščani so postavili padlim borcem krasen spomenik in vsak dan prinesejo matere, žene in sorodnice cvetje v trajen spomin tistim, ki so darovali življenje za mir in svobodo.

Sredi vasi, tik župnišča, je mala hiša na kateri je bila novitve slovenske kriške šole postavljena spominska ploča. Takrat sta v tej šoli zadostovali dve učilnici.

Ker danes ne zadostujeta več dve šoli je tržaška občina začela graditi tretjo šolo, o kateri vaščani je dolgo govorili. Eni pravijo, da bo ta samo za Italijane (ezule) drugi pa samo za domačine, ki so vsi Slovenci. Gotovo se še ne ve nič. Bomo videli takrat, ko bo šola sezidana, spomladi leta 1956.

Veliko je ezulsko naselje v Križu. Ob strani glavne ceste proti Nabrežini, kjer je bil slovenski otroški vrtič je vse polno lepo urejenih barak, na drugi strani vasi pa so krasne nove stanovanjske hiše, v katerih živi več kot 200 ezulskih družin. Obrazi z vladnim komisarjem na čelu delajo vse, da bi čimbolj raznarodile naše ljudstvo na tem ozemlju.

Nasle pridne žene imajo vedno polne roke dela. Na silki vidimo Križanke in javni pralnice, ki hite z delom, da ulamejo zadnje žarke souca pri tem nestalnem vremenju.
MARIO MAGAJNA

Ze koliko let ga pijemo?

Možje se bo kmalu popolnoma spremenili v toliko začelno, karati zdravilo in strup, vse to je dobra volja, a tudi zdravila — kot si pač znamo — tekočino odmerjati. Ta zdravila je že staka in se rečijo med pantivke, a trsu (trti) je med kulturnimi rastlinami ohranjeno prvo mesto. Pravkar smo privedli v našo državo, kar je zanimivo z njenim življenjem. Akvilea (Ogle) je bila zelo priljubljeno mesto mnogim rimskim cesarjem. Med drugimi se je tukaj stalno naselila soproga cesarja Augustusa, Livia. Rimski zgodovinar Livij poroča, da sta ji podaljšala življenje zdrava lega in veliko opucinumov. Tako so Rimljani rekli vnu iz naših krajev, ki so ga kdaj nosi naša črna naziv stera. Trti se, da je že izza Rimljanov, le-ti so namreč opazili razliko v okusu med vinom iz teh in drugih krajev. To so pripisovali reči stera, Domneva pa se, da je naziv stera veljal za belo in črno vino.

Danes je vinogradništvo razširjeno po vseh delih zemlje, kjer to dovoljuje podnebje. Naš podnebni pas je za to ugoden. To pa ni dovolj. Zaradi velikih količin vina je trg vedno bolj zahteven in izbirčen. V konkurenci uspe le, kadar ponudi čim boljše blago. To pa ni tako lahka zadeva, kar zahteva večje strokovno znanje, ki pa je spet v zvezi s splošno kmetijsko-strokovno sposobnostjo. Naši vinogradarji so na splošno sicer precej dobri v primeru z ostalimi kmetijskimi vejami, celo zelo napredni, vendar so še daleč od naprednega vinogradništva. Pomanjkljivosti, ki jih srečujemo v tej za nas važni kmetijski veji, so posledica političnih razmer. O tem pogovoru pa so že večkrat govorili in bo treba še govoriti.

ARRHON Nova precizna ura švicarske znamke

Izredne cene

1. Moška in ženska ura pozlačena, s 7 rubini 7.500 lir
2. Kronograf, pozlačen . 16.000 lir
3. Automatična moška ura, pozlačena 18.000 lir
4. Ženska ura okrogle ali kvadratne oblike, 18-karatno zlato 11.000 lir
5. Ženska ura iz 18-karatnega zlata s zlato (18 karat) zapetnico 18.000 lir

Vse ure ARRHON se prodajajo s petletno garancijo

Pohitite, zahtevajte od svojega urarja uro znamke **«ARRHON»**

GORISKI IN BENEŠKI DNEVNIK

ŠPORTNI DNEVNIK

PO NEGATIVNEM ODGOVORU MINISTRSTVA ZA JAVNA DELA

RESOLUCIJA GORIŠKEGA OBČINSKEGA SVETA proti skrajšanju železniške proge Trst-Beljak

Prodlogi občinskih svetovalcev Pavlina in Suligoja za vzpostavitev železniške zveze med severno in južno postajo - Na seji je bilo govora tudi o načrtih za železniško progo Portogruar-Gorica in Ajdovščina-Postojna

Petkova seja mestnega občinskega sveta je bila v glavnem posvečena razpravi o predvidenem skrajšanju železniške proge Beljak - Trst pri Zagraju za 14 kilometrov.

Razprava o tem vprašanju je pokazala, da so vsi goriški krogi odločno proti izvedbi tega načrta, kar je prinesla našemu mestu vsestransko škodo. Govorniki so obsodili ravnanje osrednjih oblasti, ki že nekaj časa ne posvečajo Gorici tiste pažnje, ki jo zasluži. V zvezi s tem vprašanjem je bila na koncu seje soglasno sprejeta popravnica resolucija občinskega sveta, ki je bila takoj zvečer telegrafsko poslana v Rim. V resoluciji se sklicuje na odgovor državnih železnic in ministrstva za javna dela in poziva pooblaščenca ministrstva, naj realneje ocenjuje ekonomsko politično in preloško posledice, ki bi jih povzročilo skrajšanje železniške proge pri Zagraju za 14 kilometrov. Ugotavlja se, da je namenjena odgovorni krogi kljub temu izvesti načrt, izvedbo načrta bi bilo hudo izolirano naše mesto, ki ima ob državni meji važna državna vloga, katere vlada ne sme pozabiti. Tudi meščani so zagrenjeni zaradi nevestnosti, te nove in hude škode, ki bi v bodoče bila povzročena ne samo mestu ampak tudi državi. Zaradi tega zahteva, da se načrt dokončno opusti.

Med razpravo o tem vprašanju so govorniki z raznih strani skušali izpodbijati pravico osrednjih organov iz Trsta, da bi se načrt izvedel. Konec koncev sta župan in predsednik pokrajninske uprave odv. Čulot priznala, da ne more našega mesta rešiti nič drugega kot študij strovnostne kakovosti in drugih tehničnih strani, ampak da ga lahko reši samo akcija, ki temelji na politični podlagi. To je predstavljalo zadnje bilko ki so jo lahko občinski močje zagrabili, da bi mestu ohranili železniško zvezo.

Zato je popolnoma razumljivo, da so bile na račun te podrejene vloge našega mesta izrečene zelo grenke ugotovitve.

Svetovalcev tov. Bogomil Pavlin je med drugim dejal, da je bila pred nekaj leti v neki občinski komisiji, ki je proučevala vprašanja železniških zvez, sprejeta resolucija, v kateri se je poudarjala potreba obnove železniške zveze med severno in južno postajo. Kljub ugotovitvam, ki spadajo v leto 1953, pa vprašanje ni bilo nikoli postavljen na dnevni red; nikoli se ni postavila uradna zahteva po obnovitvi te proge, medtem ko smo sedaj v vrtnici reševanja tega vprašanja. Vse kaže, da smo v tem pogledu zamudili vlak.

Tudi tov. Darko Suligoj se je izrazil za obnovo želez. zveze med severno in južno postajo, ker nam bi to orisalo neposredne gospodarske koristi. V celoti se je strinjal s predlogi svetovalca Battija Batti (KPI) je napadel tržske kroge. Rekel je, da so predstavniki našega mesta takoj poklicali na pomoč, ko se je postavljalo vprašanje deželne avtonomije, da bi se nasprotovale zahtevam Vidma; povsem pa so spregledali interese našega mesta, ki je šlo za interese Trsta. Zelo slab primer velikodušnosti bratskega Trsta do bratske Gorice!

Svetovalci tov. Bogomil Pavlin in Suligoj sta se strinjala, da je treba postaviti uradno zahteva po obnovitvi te proge, medtem ko smo sedaj v vrtnici reševanja tega vprašanja. Vse kaže, da smo v tem pogledu zamudili vlak.

Tudi tov. Darko Suligoj se je izrazil za obnovo želez. zveze med severno in južno postajo, ker nam bi to orisalo neposredne gospodarske koristi. V celoti se je strinjal s predlogi svetovalca Battija Batti (KPI) je napadel tržske kroge. Rekel je, da so predstavniki našega mesta takoj poklicali na pomoč, ko se je postavljalo vprašanje deželne avtonomije, da bi se nasprotovale zahtevam Vidma; povsem pa so spregledali interese našega mesta, ki je šlo za interese Trsta. Zelo slab primer velikodušnosti bratskega Trsta do bratske Gorice!

Rojstva, smrti in poroke
V goriški mestni občini so bila od 23 do 29. oktobra 4 rojstva, 4 primeri smrti, 1 otklece in 7 porok.
Rojstva: Gianni Marega, Marina Somaglia, Vincenzo Carluccio, Giulia Bassani
Smrti: 72-letni kmečki posestnik Francesco Marussi, 51-letni Anton Kogoj, 89-letna gospodinja Maria Cargio vd. Kolenc, 62-letna Maria Illcher.
Otklice: mehanik Valerio Grusovin in gospodinja Annita Rametti, Pietro Galluccio in Eggle Furlani, Pietro Martinis in Olimpia Tosolini, sofer Villem Lupin in gospodinja Hilda Znidaršič, črkostavec Italo Silvestri in delavka Olga Ziani, kvalificirani delavec Luciano Dominis in gospodinja Aldina Tobia, mizar Alino Trobini in kvalificirana delavka Margherita Cappelletti, uradnik Vittorio Capparrucio in gospodinja Emma Rocco, zidar Salvatore Giotti in gospodinja Adriana Favari, tečajnik Damiano Zotti in gospodinja Elisa Dorni.
Poroke: kemik dr. Carlo Corsi in učiteljica Mirella Salletti, sofer Pasquale Vecchi in gospodinja Marcolina Collenzini, državni uradnik dr. Claudio Jacob in uradnica Augusta Collenzini, mizar Carlo Pernaža in gospodinja Irena Kavčič, delavec Angelo Tanga in šivilja Ermedina Marini, finančar Fernando Boraso in gospodinja Nelida Pighin, finančar Domenico Tagliente in gospodinja Odette Clich.

DEZURNA LEKARNA
Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Ul. Rossini, 1 - tel. 24-43; od 8. do 12.30 je dežurna lekarna Cristofaletti, Travnik, 14 - tel. 29-72.

RAZVESELJIVA VEST V LAJDELEČNICAH CRDA
Podpisan sporazum o gradnji novih sedmih petrolejskih ladij

Umogočena bo zaposlitev brezposelnih in vajencev, ki že dolgo čakajo na delo

Agencija ASTRA potrjuje vest, da so lajdedelnice CRDA podpisale novo naročilo za gradnjo 4 supercistern po 35.500 ton za družbo Esso Standarda. S tem se naročila te družbe dvignejo na sedem supercistern. Pred dnevi smo tudi poročali, da so CRDA podpisale slično naročilo z angleško družbo za 3 supercistern. Skupno razpolaga sedaj lajdedelnice CRDA z naročili za 10 supercistern s skupni tonazi 356.500 ton. To naročilo bo plačano v dolarjih in bo zaradi tega prineslo italijanski vladi valutni prispevek 50 milijonov dolarjev. Za izvršitev naročila bo potrebno okrog 2 milijona delovnih ur.

S temi naročili pa prihaja še bolj do izraza pritisk ravnateljstva, ki ga je z izgovorom, da ni dela, izvajalo nad delavci s suspenzijami predvolitvami v notranje komisije.

Obnovitev osebnih izkaznic
Goriško županstvo obvešča javnost, da so osebne izkaznice, na podlagi člena 3 zakona javne varnosti, veljavne za dobo treh let. Zato opozarja vse tiste, katerim je zapadla osebna izkaznica, da jo obnovijo.

Smrt štandreskega župnika
Včeraj je v goriški bolnišnici umrl odgovorni urednik »Kotoliškega glasa« duhovnik Stanko Stančič. Zadnja leta je bil župnik v Standrežu.

Tatovi odnesli kuhalnik in sedem kokoši
20-letna Anita Piemonte iz Ul. Cipriani št. 41 je prijavila goriški kvesturi tatvino sedmih kokoši ki so jih neznanci odnesli z njenega dvor

Prvi sneg na okoliških hribih

Ko je burja razpihala oblake, ki so se zgrnili nizko nad zemljo, smo z začudenjem opazili, da so Sabotin, Sveta gora, Gabrijel in Trnovska planota pobeljeni. Nenadna ohladitev ozraja nam je letos prvič nametala tolikšno količino snega, lahko bi rekli tik pred pragom. Na goriškem letališču so včeraj ob 9.15 izmerili 4,6 stopinj, kar predstavlja v letošnji jeseni nedvomno najnižjo temperaturo.

Okoli polne pa se je nenkrat spremenilo. Posijalo je toplo, skoraj bi rekli spomladansko sonce, v katerem so se čudovito lepo belile zasnežene glave okoliških hribov. Pod njegovimi toplimi žarki je kmalu skopnel ekot sneg spomladi, da kaj zagrebši nis. Pod večer nam je pošiljal svoj snežni pozdrav samo stari oče Caven.

Opozorilo dijakom

Dijaska Matica v Gorici obvešča vse dijake, ki so prišli za sprejem v Dijaški dom kot zunanji študenti, da se zglasijo v zavodu dne 7. novembra t. l. ob 15. uri.

Diploma

Na tržaški univerzi je v petletni diplomski študijski letnici Darko Devetak iz Gorice. Čestitamo!

Zimski urnik javnih obratov

Zveza trgovcev goriške pokrajine obvešča, da bo 1. novembra stopil v veljavo zimski urnik javnih obratov goriške pokrajine. V mestu, kakor tudi v vseh občinah pokrajine bo otvoritev lokalov ob 6. uri. Zvečer pa se bodo lokali zapirali po sledečem urniku:

1. restavracije, kavarne, bari in prodajalne alkoholnih pijač v Gorici (mestu), občini Gradež in Tržič ob 24. uri; v ostalih krajih goriške občine ter v drugih občinah pokrajine ob 23. uri;

2. gostilne, in gostilne s kuhinjo: v Gorici mestu in občinah Gradež ter Tržič ob 23. uri, v ostalih krajih goriške občine in drugih občinah pokrajine ob 22. uri;

3. osmice, v Gorici mestu in občinah Tržič in Gradež ob 24. uri, v ostalih krajih goriške občine in drugih občinah pokrajine pa ob 23. uri.

Lokali kjer se prodajajo samo alkoholne pijače, bodo odprti od 10. do 22. ure ob delavnikih in od 11. do 22. ure ob praznikih.

KINO

CORSO. 14.00: »Vera Cruz«, v cinemascopu, G. Cooper.
VERDI. 14.30: »Junak današnjih časov«, A. Sordi in F. Valeri.

CENTRALE. 15.00: »Poljub in pištola«, P. Stewart.
VITTORIA. 16.00: »Princinja Nila«, D. Paget in J. Hunter.

MODERNO. 15.00: »Zgodilo se je v Berlinu«, J. Mason in C. Bloom.

Danes Avstrija-Jugoslavija

JUGOSLAVIJA		Beara	
Bellin	Zeković	Krstić II	Veselinović
Boškov	Crnković	Koller	Ocwirk
Milutinović	Vukas	Schwoboda	Halla
		Schmied	

Gornji postavi nista dokončni, ker so zlasti v avstrijskem delu, skoraj bi rekli spomladansko sonce, v katerem so se čudovito lepo belile zasnežene glave okoliških hribov. Pod njegovimi toplimi žarki je kmalu skopnel ekot sneg spomladi, da kaj zagrebši nis. Pod večer nam je pošiljal svoj snežni pozdrav samo stari oče Caven.

Como-Brescia 2:0

COMO, 29. — Nogometna tekma Como-Brescia iz državne lige serije B se je končala z zmago Coma z 2:0 (1:0). Strelica sta bila Bellini v 6. min. prvega polčasa in Grassi v prvi minuti drugega polčasa.

Šahovski brzoturnir

P. D. »IVAN CANKAR« bo priredilo ob desetletnici ustanovitve društva SAHOVSKI BRZOTURNIR, ki bo v ponedeljek 31. oktobra ob 20. uri v društvenih prostorih v Ul. Montecchi 6-IV. Prvoplasirano moštvo prejme plaketo, vsa udeležena moštva pa diplome. Za prve tri mesta so poleg tega določene knjižne nagrade.

Prijave se sprejemajo do priletka turnirja na društvenem sedežu.

Namizno teniški turnir

P. D. »IVAN CANKAR« bo priredilo v četrtek, 3. novembra ob 20. uri MOSTVENI NAMIZNO-TENISKI TURNIR ob desetletnici ustanovitve društva. Prvoplasirano moštvo bo prejelo plaketo, vsa udeležena moštva pa diplome. Za prve tri mesta so poleg tega določene knjižne nagrade.

Prijave se sprejemajo do priletka turnirja na sedežu društva v Ul. Montecchi 6-IV.

Radio aparati - Gospodinjiski električni aparati - Lestenci

Električni material - Popravila - Cene ugodne, na obroke
RADIOTELEVIZIJA SOSSI
TRST - Opčine
Trg Monte Re 4 (pri šoli)

DA SE UBRANITE

dežja
vetra
mraza
Vam je potreben
DOBER DEŽNI PLAŠČ

MAGAZZINI DEL CORSO

Specializirani več ko štrideset let v panogi Vam nudijo dober dežni plašč modernega kroja, neoporečen, največja trpežnosti. Mere za vse krojne velikosti.

DOBER DEŽNI PLAŠČ

MAGAZZINI DEL CORSO

CORSO ITALIA št. 1 - Vogal piazza della Borsa - Telefon št. 29-043

D'AGATA OSVOJIL 37 držav prijavljenih evropsko prvenstvo

MILANO, 29. — D'Agata je na današnji bokarski prireditvi v milanski Sportni palači premagal Francoza Valignata in s tem osvojil evropsko prvenstvo kategorije bantam.

D'Agata je zmagal v 222. pete runde, ker je bil Valignat diskvalificiran zaradi nekorektnega boksa. V prvih treh rundah je mogel govoriti o rahli premoči Francoza, medtem ko je v četrti rundi D'Agata prešel v napad, pritisnil nasprotnika ob vrvi in ga začel na svoj metodični način obdelovati. Valignat je reagiral z glavjo v nasprotnikov obraz in si prislužil sodnikov opomin. V peti rundi se je ponovila ista slika: D'Agata napada in obdeluje nasprotnika z desnico in levico po obrazu in telesu, ta pa še vedno nepravilno reagira. Po tretjem opominu zaradi udarcev z glavjo je sodnik prekinil boj in proglasil Maria D'Agata za evropskega prvaka.

Na isti prireditvi, ki ji je prisostvovalo več kot 12.000 gledalcev, je Tržačan Duilio Loi po točkah premagal v desetih rundah nemškega prvaka kategorije welter Handkeja. V prvi točki sporeda pa se je bokser Bol iz Cagliarija pomeril z grškim prvakom srednježetke kategorije Papadopolosom. Dvojboj, ki je obsegal šest rund, se je končal neodločno, občinstvo pa je večkrat žvižgalo, ker sta oba pokazala zelo povprečen boks.

Evropski prvak Duilio Loi je pred velikim dvojbojem s Francozem Ferrerjem ponovno pokazal, da je v enaki odlični formi kot lani. Ves čas je obdeloval ring in poslal nasprotnika na tla v vsaki rundi razen v prvi in osmi.

Prijavljene države so: Argentina, Avstralija, Avstrija, Belgija, Bolgarija, CSR, Daneska, Finska, Francija, Grčija, Anglija, Iran, Islandija, Italija, Japonska, Jugoslavija, Kanada, LR Kitajska, Južna Koreja, Libanon, Liechtenstein, Luksemburg, Madžarska, Monako, Norveška, Nemška, Nemčija, Poljska, Romunija, Španija, Švedska, Svica, Turčija, ZDA, ZSSR.

KINO na Bencinah

predvaja danes 30. t. m. z začetkom ob 16. uri film:

RASNI
Igralci: JANE RUSSELL in JEFF CHANDLER
Jutri 31. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

Med dvema ljubeznima
Igra: GREE GARSON

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 30. t. m. ob 16. uri Republic film:

Upornik z Zave

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 30. t. m. ob 17. uri film Universal v barvah

Konec tirana
Igra: Armen Davis

KINO V KRIZU

predvaja danes 30. t. m. ob 16. uri film: v tehnikolorju

Jolanda in kraj sambe
Igralci: Fred Astair, Lucille Bremmer

R. GORETTI Succ.

Delavnica za vulkanizacijo in popravilo plaščev - Prodaja gum - PIRELLI - MICHELIN - CEAT - novih in rabljenih Bencin. olja in pribor za VESPE in LAMBRTE - Ul. Fabio Severo 3 - TRST - Telefon št. 36-993

Radio aparati - Gospodinjiski električni aparati - Lestenci

Električni material - Popravila - Cene ugodne, na obroke
RADIOTELEVIZIJA SOSSI
TRST - Opčine
Trg Monte Re 4 (pri šoli)

DA SE UBRANITE

dežja
vetra
mraza
Vam je potreben
DOBER DEŽNI PLAŠČ

MAGAZZINI DEL CORSO

Specializirani več ko štrideset let v panogi Vam nudijo dober dežni plašč modernega kroja, neoporečen, največja trpežnosti. Mere za vse krojne velikosti.

DOBER DEŽNI PLAŠČ

MAGAZZINI DEL CORSO

CORSO ITALIA št. 1 - Vogal piazza della Borsa - Telefon št. 29-043

GUY DE MAUPASSANT

Bel Ami

11. (LEPI STRIČEK)

»Ze tako zgodnji?« je rekla, potem pa nadaljevala: »To ni očitke, temveč samo vprašanje.«

Začel je: »O, milostiva, saj nisem hotel na vrh; a vaš soprog, ki sem ga spodaj srečal, me je prisilil. V taki zadregi sem, da si ne upam povedati, kaj me je priviedlo.«

Pokazala mu je stol: »Sedite in govorite.«

Med dvema prstoma je držala gosje pero in ga urno vrtela; pred njo pa je ležala, do polovice popisana, velika polja papirja; ob prihodu mladega moža je bila prenehala s pisanjem.

Videti ji je bilo, da je za to pisalno mizo doma, da se počuti ugodno kakor v svoji sprejemnici in opravlja vsakdanje delo. Rahel vonj ji je vstajal iz jutrnjega plašča, dobradišava malo prej opravljenih toalet. In Duroy je skušal uganiti njeno mlado, svetlo, kipeče in vroče telo; zdelo se mu je, da ga vidi skozi mehko blago, ki ga je nalahno ovijalo.

polaskana: »In vam je rekla, da pojdite k meni?«... To je pa res ljubko.»

»Da, milostiva. Rekla mi je, da mi boste bolj pomagali iz zadrege, nego bi mi on... Jaz pa si nisem upal, nisem hotel. Saj razumete?«

Vstala je: »Saj to bo mikavno, delati takole skupaj. Kar navdušena sem od vaše zamisli. Dajte, sedite na moje mesto, kajti moja pisava pri listu poznajo. Izstruživa vam članek, povem vam, že takšen, da bo imel uspeh.«

Sedel je, prijel za pero, razgrnil pred seboj list papirja in jel čakati.

Gospa Forestierjeva je stojala sprenjajala njegove priprave z očmi; nato si je vzela s kamina cigareto in jo prižigala.

»Ne morem delati, ne da bi kadila,« je rekla. »No, torej, kaj bi radi pripovedovali?«

Začuden je vzdignil glavo proti nji.

»Saj prav tega ne vem, zavoljo tega sem prisel k vam.«

dnevo, uro za uro, nekakšen dnevnik o svojem življenju. Kakšenkrat bo malce razsajen, pa kaj bi le, saj te nihče ne sili, da bi ga kazal damam, s katerimi si znan...»

Premolknila je, da si nazaj cigareto, ki ji je bila ugasnila, in precej tisti mah se je ustavilo tudi škripavo praskanje gosjega peresa po papirju.

Nadaljevala je: »Alžirja je velika francoska pokrajina ob meji širnih, neznanih dežel, ki jih imenujejo puščavo, Saharo, srednjo Afriko itd., itd.«

Alžir so vrata, bela, očarljiva vrata v to čudovito celino.

A najprej je treba priti tja, in to ni za vsakogar kar si bodi. Jaz sem, kakor sam ves, izvršten jahac, saj vezbam polkovniku konje, ali človek ugne biti dober jezdec pa slabo mornar. Tako je z menoj.

Se spominjate polkovnega zdravnika Simbretasa, ki smo mu pravili doktor Ipeka? Kadar smo šodili, da smo zrela za štirindvajset ur bojnišnice, naše objubilne dežele, smo se javili na pregled.

Sedel je na stolu, s svojimi debelimi stegni v rdečih hlačah razkrcenimi, z rokami na kolenih, laktmi razpetimi ko most, komolci v zraku, in sukali debele, izbuljene oči, grizljajoč si bele brke.

Spominjate se njegovega predpisa: »Ta vojak je obel za pokvaro želodca. Dajte mu bljuvalo št 3 po mojem navodilu, zatem dvanaest ur počitka, pa bo dober.«

zapuščale v zraku tu pa tam sive črte, nekakšno sproščeno megljo, soparo, podobno pajčevini. Kdaj pa kdaj je zamahnilo z odprto roko in zbrsala te rahle, ponekod dokaj vztrajne sledove; včasih jih je tudi s kazalcem presekal, potem pa z resno pozornostjo opazovala, kako sta se okrska komaj vidnega hlupa polagoma razgubljala.

In Duroy, ki je bil vzdignil oči, je zasledoval vse njene kretnje, vse drže, vse pregibe njenega telesa in obraza, spremljal joče to nedoločno igro, ki ji gotovo ni prihajala do zvezi.

Zdal si je izmišljala pripetljaje na poti, slikala opazovanja, ki jih je bila sama ustvarila, in s kratkimi črtami opisovala ljubezensko pustolovščino z ženo pehotnega stotnika, ki je potovala za možem.

Potem, ko je bila spet sedla, je spraševala Duroya o kraje pisju Alžirje, ki ji je bila docela neznan. V desetih minutah je vedela o nji toliko kakor on in napravila kratko poglavje o politični in kolonialni geografiji, da bi poučila bralca, kakor in kaj, ter ga korenito pripravila za razumevanje resnih vprašanj, ki se bodo sprožila v naslednjih člankih.

Potem je nadaljevala z izletom v oransko pokrajino, fastističnim izletom, kjer je bilo predvsem govora o ženskan.

»Samo to zanima bralce,« je rekla.

Konečala je s kratkim bivanjem v Saidu, ob vznožju visokih planot, pritaknila mlčno splečico med podčastnikom Georgesom Duroym in špansko delavko, zaposleno v air-nah-jarski tovarni za predelovanje papirne trave. Pripovedovala je o snidenjih ponoči, v skalnatih, golih gorah, medtem ko so šakali, hijene in arabski psi zavijali, lajali in tulili med pečinami.

In z razigranim glasom je rekla: »Nadaljevanje jutri!« Nato, vtem ko je vstajala: »Takole se pišejo članki, drasti gospod. Podpišite, prosim.«

(Nadaljevanje sledi)